

اثرات سیستم‌های آبیاری بارانی در مقابله با خشکسالی در استان فارس

مصطفومه دانشور، منصور زیبایی^۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۲/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۷/۵

چکیده

سیستم آبیاری بارانی یکی از مهمترین استراتژی‌های سرمایه‌گذاری در توسعه روستایی است که می‌تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر مقابله با خشکسالی اثر گذارد. این مطالعه اثرات سیستم آبیاری بارانی بر مقابله با خشکسالی در استان فارس را مورد بررسی قرار می‌دهد. تجزیه و تحلیل سیستم آبیاری بارانی به عنوان استراتژی مقابله که توسط کشاورزان در تعیین خشکسالی پذیرفته شده است، مورد بررسی قرار می‌گیرد. ۲۳۴ کشاورز برای مصاحبه و جمع آوری داده‌های مورد نیاز در سطح مزرعه به وسیله روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای در سال ۱۳۹۰ انتخاب شدند. برای بدست آوردن نتایج، لاجیت چند گزینه‌ای استفاده شد. بر طبق نظرسنجی، ۳۰/۸، ۴۶/۲، ۳۰/۲ و ۱۶/۲ درصد از کشاورزان، اثربخشی سیستم‌های آبیاری بارانی تحت شرایط خشکسالی را به ترتیب، خیلی زیاد، زیاد و متوسط می‌دانستند. نتایج نشان داد که ۲۹/۹ درصد کشاورزان نمونه سیستم آبیاری بارانی را به عنوان استراتژی مقابله با خشکسالی انتخاب کردند. همچنین، رگرسیون لاجیت چند گزینه‌ای نشان داد که، درآمد، وام و عمق چاه اثر مثبت و معنی‌داری بر انتخاب سیستم آبیاری بارانی به عنوان استراتژی مقابله با خشکسالی دارند. در نهایت نتایج نشان داد که سیستم آبیاری بارانی می‌تواند در محصولات مختلف، بهره وری آب را به طور قابل ملاحظه و نزدیک به پنجاه درصد افزایش دهد.

طبقه‌بندی JEL: Q₁₅, Q₂₀, Q₄

واژه‌های کلیدی: سیستم آبیاری بارانی، خشکسالی، رگرسیون لاجیت چند گزینه‌ای، بهره‌وری آب

^۱ به ترتیب دانش آموخته کارشناسی ارشد و دانشیار بخش اقتصاد کشاورزی دانشگاه شیراز